

Upplands Väsby
kommun

Preventionssamordnare
Caroline Ankarström
☎ 0859097780

Handlingsplan
2017-01-02

Dnr

caroline.ankarstrom@upplandsvasby.se

**Upplands Väsby's handlingsplan för ANDT (Alkohol,
Narkotika, Dopning och Tobak)
förebyggande arbete**

Nivå: Kommungemensam handlingsplan
Antagen: Kommunstyrelsen den 7 juni 2017, § 131
Reviderad:
Giltig t.o.m: 31 december 2021
Ansvarig ägare: Utvecklingsdirektör

Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

(Övergripande målet för ANDT-politiken)

Inledning

En god folkhälsoutveckling är en viktig fråga för Upplands Väsby. Arbetet med att förebygga användning av alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT-arbete) samt att minska de skador och problem som denna användning för med sig har varit prioriterat under många år. I kommunens folkhälsoprogram 2014-2017 lyfts strategierna för kommunens ANDT arbete. På nationell nivå antog regeringen under 2016 "En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016-2020". Strategin omfattar allt från förebyggande arbete, tillsyn, hälsofrämjande skola till vård och behandling och genomsyras av ett tydligt jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.

Denna handlingsplan utgår från regeringens samlade strategi och dess mål. Syftet med handlingsplanen är att beskriva de insatser som Upplands Väsby valt att fokusera på för att bidra till att ytterligare steg tas för att nå det övergripande målet för ANDT-politiken.

Under hösten 2016 genomfördes en kontorsövergripande workshop med fokus på kommunens ANDT arbete. Halvdagen som syftade till att få ökade kunskaper om det nationella och lokala arbetet, mötas över gränserna och skapa engagemang för frågorna utgjorde också startskottet för bildandet av kommunens ANDT handlingsplan. Efter workshopen utsåg kontorscheferna (UBK, MK, KFK och SOK) en till två representanter från respektive kontor som bildade en referensgrupp för arbetet med handlingsplanen. Referensgruppen, alla med olika kompetenser och infallsvinklar har gemensamt analyserat och bearbetat materialet. Referensgruppen har förankrat handlingsplanen på sina respektive enheter och kontor och hos kontorscheferna som givit gruppen mandat. Handlingsplanen tydliggör vad som ska göras och av vem.

Uppföljning

Handlingsplanen gäller juni 2017-dec 2021. Handlingsplanen följs upp i januari varje år då preventionssamordnaren kallar referensgruppen till ett avstämningsmöte och respektive kontor rapporterar vad som genomförts inom sina åtaganden.

Delrapport till Kommunstyrelsens allmänna utskott februari 2019. Slutrapport till Kommunstyrelsen februari 2022.

Barnkonsekvensanalys

I handlingsplanen lyfts Upplands Väsby's kontorsövergripande drogförebyggande arbete. Detta gemensamma arbete minskar risken för medicinska och sociala skador orsakade av ANDT och bidrar därmed till en tryggare och hälsosammare uppväxt för kommunens barn och unga. Särskilt kan följande artiklar i barnkonventionen kopplas till detta arbete:

Artikel 19

Varje barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, övergrepp, vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller annan som har hand om barnet

Artikel 26

Varje barn har rätt till social trygghet.

Artikel 33

Varje barn har rätt att skyddas från droger

Jämställdhetsperspektiv

Vårt mål är förutom minskat bruk av ANDT, ett jämställt minskat bruk. Det räcker inte att vi minskar det totala användet om det fortfarande är kvinnor eller män som brukar mer. All statistik redovisas och analyseras uppdelad på kvinnor och män, flickor och pojkar för att kunna synliggöra och analysera orsaken till omotiverade skillnader mellan könen.

Mål 1: Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska

Tillsyn

Insats: Bedriva ett aktivt tillsynsarbete av serveringsställen samt försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel där alla får minst ett tillsynsbesök årligen.

Ansvarig aktör: Miljönämnden

Insats: I tillsynsarbete vid försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel prioritera genomförandet av kontrollköp. Alkoholhandläggare och preventionssamordnare ska i samverkan genomföra minst 60 kontrollköp per år.

Ansvarig aktör: Miljönämnden och Social- och äldrenämnden

Insats: Bjuda in till samverkan med intressenter som önskar stödja tillsynsarbetet exempelvis centrumledningen.

Ansvarig aktör: Miljönämnden

Insats: Uppmärksamma och motivera krögare att gå utbildning i ansvarsfull alkoholserving. Ställa krav på de krogar som har öppet efter klockan ett att minst en utbildad ska finnas på plats.

Ansvarig aktör: Miljönämnden

Insats: Undersöka möjligheten att införa tobaksfri arbetstid och i samband med detta stöd och hjälp till de som önskar bli tobaksfria.

Ansvarig aktör: Kommunstyrelsen/Kommunledningskontoret

Mål 2: Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska succesivt minska

En hälsofrämjande skola

Insats: Kartlägga ANDT undervisningen i skolan och de policys/handlingsplaner/värdegrundsarbete som berör ANDT som skolan har för att se om de behöver förstärkas eller kompletteras.

Ansvarig aktör: Utbildningsnämnden

Insats: Arbeta enligt den handlingsplan som finns för att följa upp skolfrånvaron. Då forskning lyfter fram ett samband mellan missbruk av alkohol och narkotika bland skolungdomar och ogiltig skolfrånvaro.

Ansvarig aktör: Utbildningsnämnden

Insats: Involvera elever, föräldrar och skolpersonal och fritidsgårdar i det tobaksförebyggande arbetet i samband med tobaksfria veckan.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden, Utbildningsnämnden och Kultur och fritidsnämnden

Insats: Undersöka metoder/koncept för hur vi kan nå ut med ANDT förebyggande information till nyanlända

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden och Utbildningsnämnden

Insats: Genomföra tillsyn av rökfria skolgårdar

Ansvarig aktör: Miljönämnden

Aktiv fritid

Insats: Erbjud barn och ungdomar en aktiv drogfri fritid genom att stödja föreningslivet, följa upp fritidsgårdarnas kvalité och utöka antalet spontanidrottsplatser

Ansvarig aktör: Kultur- och fritidsnämnden

Insats: Förbättra informationen om befintliga mötesplatser och aktiviteter

Ansvarig aktör: Kultur- och fritidsnämnden

Insats: Aktivt stötta ungdomar i att lättare hitta vägar in i föreningslivet

Ansvarig aktör: Kultur- och fritidsnämnden

Stöd till föräldrar

Insats: Erbjuder olika typer av föräldraskapsgrupper för föräldrar till barn mellan 0-17 som riktar sig till alla kommunens föräldrar, öppna föreläsningar till föräldrar med fokus på barn/ungdomars behov kopplat till föräldrarollen, individuell föräldrarådgivning såväl i ett tidigt skede av upplevda svårigheter (råd och stöd) som när bekymren blivit större (beviljade insatser enl SoL). Kommunen har som garanti att erbjuda stöd i föräldrarollen inom 14 dagar.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Göra föräldrar medvetna om sin roll som normgivande vuxna

Insats: Årligen bjuda in till föreläsningkvällen ”Grattis du har en tonåring”

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Insats: Skicka ut brev med förebyggande information och tips och råd till föräldrar inför riskhelger så som Valborg skolavslutning, jul och nyårshelg.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Insats: Förse elevhälsan med material kring alkohol, narkotika, dopning och tobak som de kan använda vid möten med föräldrar.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Insats: Tillsammans med föreningsliv, samfund och företag uppmärksamma langningsproblematiken och få föräldrar samt unga vuxna att förstå sin roll som normgivande vuxna.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Kartlägga

Insats: Vartannat år genomföra Stockholmsenkäten för att kunna analysera och informera om drogvanorna i kommunen. Resultatet analyseras och presenteras uppdelat på kön.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Insats: Bearbeta Stockholm stad och Länsstyrelsen att ta fram en variant av Stockholmsenkäten som skulle kunna genomföras i språkintruktionsklasserna för att få med dem i kartläggningen och på så sätt få ett mer verklighet speglat resultat

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Utbildning

Insats: Kompetenshöjande insatser för personal som vistas runt våra ungdomar kring hälsofrämjande frågor utifrån deras behov och önskemål

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden, Utbildningsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden.

Insats: Informera om barnkonventionen och att den blir lag 2018. Artikel 19, 26 och 33 kan framförallt kopplas till det drogförebyggande perspektivet.

Ansvarig aktör: Kommunstyrelsen, utbildningsinsatser genomförs av respektive nämnd

Mål 3: Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska succesivt minska

Tidig upptäckt

Insats: Genom samverkan och informationsutbyte i lokala trygghetsråd mellan skola, socialtjänst, polis, fritid, elevhälsa och ungdomsmottagning identifiera en gemensam lägesbild och utifrån denna initiera olika trygghetsskapande insatser.

Ansvarig aktör: Social- och äldre- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden

Insats: Utveckla all form av vuxen/nattvandring på helger och lov

Ansvarig aktör: Kultur- och fritidsnämnden och Social- och äldre- och fritidsnämnden

Insats: Pröva konceptet ungdomsfältare för att utveckla det ordinarie fältarbetet och därigenom snabbare kunna upptäcka och förebygga att ungdomar far illa samt att skapa fler aktiviteter för ungdomar.

Ansvarig aktör: Social- och äldre- och fritidsnämnden

Dopningsförebyggande arbete inom motionsidrotten

Insats: Krav på föreningar att ha en policy mot alkohol och andra droger samt en gällande kostpolicy för att erhålla föreningsbidrag.

Ansvarig aktör: Kultur- och fritidsnämnden

Insats: Fortsätta utveckla och motivera flera gym att diplomera sig enligt modellen 100 % ren hårdträning.

Ansvarig aktör: Social- och äldre- och fritidsnämnden

Snabba insatser

Insats: Fortsätta bedriva en effektiv Mini-Maria* dit ungdomar, föräldrar, anhöriga och professionella kan vända sig för rådgivning och stöd för att förhindra skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol- och narkotika. Missbruksbehandlingen bedrivs med evidensbaserade metoder och i enlighet med de nationella riktlinjerna.

Ansvarig aktör: Social- och äldre- och fritidsnämnden

Insats: Arbeta enligt den samverkansöverenskommelse som kommunen antagit med Stockholms läns landsting kring personer med missbruk/beroende

Ansvarig aktör: Social- och äldre- och fritidsnämnden

**Mini-Maria Väsby är en öppenvårdsmottagning i samverkan mellan Upplands Väsby kommun och Beroendecentrum i Stockholm, Maria Ungdom. Mini-Maria Väsby vänder sig till ungdomar upp till 20 år som har ett riskbruk, missbruk eller beroende av alkohol/narkotika. Ungdomar, föräldrar, anhöriga och professionella kan vända sig hit för rådgivning och stöd i alkohol- och narkotikafrågor.*

**100 % ren hårdträning är en samverkansmodell för att minska användningen av och tillgången på anabola androgena steroider (AAS) och andra dopningspreparat på träningsanläggningar.*

Mål 4: Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet

Ökad kvalite i vården

Insats: Utveckla brukardeltagande då enskildes inflytande och delaktighet ger god kunskap om hur insatser ska utformas för att ge bästa möjliga effekt

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Insats: Se över och uppdatera utvärderingar som görs inom öppenvården för att skapa delaktighet från klienter om vad som fungerar. Kommer också belysa eventuella skillnader mellan män och kvinnor.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Insats: Förbättrad kvalitet genom att fastställa processbeskrivningar för samhandläggning mellan enheter på SOK

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Mål 5: Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska

Utveckla föräldra- och barnperspektivet

Insats: Uppmärksamma barn som anhöriga och erbjuda råd och stöd.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Anhöriga

Insats: Utveckla anhörigarbetet

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Samverkan

Insats: Ökat erfarenhetsutbyte mellan olika enheter internt och externt för att skapa förtroende och motivera till stöd och behandling.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Insats: Kompetenshöjande insatser kring hur orosanmälningar görs och hur återkopplingen sker samt ständigt lyfta vikten av dessa.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Insats: Stärka klientens personliga nätverk genom ett strukturerat nätverksarbete

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

Insats: Fortsätta att arbeta för en god samverkan mellan landsting och kommun genom att öka antalet SIP-möten* för att komma fram till en samordnad individuell plan, när behov finns av det.

Ansvarig aktör: Social- och äldrenämnden

*SIP står för samordnad individuell plan. När någon behöver både hälso- och sjukvård och stöd från socialtjänsten, ska landstinget och kommunen tillsammans upprätta en individuell plan.